

Går det lika bra på svenska?

Att Sverige varje år importerar ett stort antal engelska ord och uttryck är ett välkänt faktum. Somliga förfasas över detta, medan andra blir upprörda över de ansträngningar som görs för att finna svenska motsvarigheter till de engelska uttrycken. Jag vill påstå att båda dessa hållningar i princip är ohållbara.

Utan tvekan berikas det svenska språket genom inflytandet från engelskan, precis som det tidigare har berikats av tyskan och franskan. Och utan tvekan skapar man problem om man sväljer alla engelska uttryck med hull och hår, och använder dem utan tanke på om de passar in i det svenska språkets stavnings- och böjningsmönster.

Insprängd engelska

Vilka problem kan då uppstå om du inte bryr dig om svenska stavnings- och böjningsmönster? Tja, det kan t.ex. bli ganska svårt att på ett smidigt sätt använda en del uttryck i bestämd form pluralis: "Har du sett resultaten från de där benchmarkingarna jag gjorde förra året?". Ännu svårare kan det vara att använda verbformen av ett uttryck: "Vad är det jag ska benchmarka?" Det är inte heller särskilt stilfullt med engelska insprängt i svenska meningar: "Hanteringen av functional food är med på dagordningen."

Ett allvarigare problem uppstår när du använder uttryck som svenskar utan djupare kunskaper i engelska inte för-

står, eller tolkar på ett felaktigt sätt. Det är långt ifrån säkert att gemene man förstår vad du menar om du skriver att "det är viktigt att tänka på mainstreaming". Ett uttryck som "trafficking" är inte heller särskilt upplysande i sig och därför lätt att tolka fel. Vilken typ av "trafik" är det som av-ses?

Sträva efter det praktiska

Att kategoriskt avfärda alla engelska uttryck vore att gå för långt, men strävan bör alltid vara att försöka hitta ett svenskt uttryck som är praktiskt och lättbegripligt. Om du undrar över vilket uttryck som kan användas i stället för det engelska, är det en god idé att kontakta Svenska språknämnden eller språkexperterna i Regeringskansliet. I den här artikeln vill jag ta upp ett par av de rekommendationer vi ger.

Skriv inte **benchmarking**. Skriv i stället **riktmärkning** som kan ha verbet **riktmärka**. Det engelska uttrycket förekommer allt mer ymnigt, vilket förmodligen beror på att företeelsen blir allt vanligare. Betydelsen kan variera, men ofta handlar det om att göra jämförelser i syfte att kunna dra nytta av resultatet. Det kan t.ex. handla om jämförelser mellan olika företags effektivitet eller mellan olika länders metoder att hantera ett visst problem. Beroende på vad det handlar om kan andra svenska uttryck än **riktmärkning** vara lika bra eller bättre, t.ex. **jämförelse**, **konkurren analys** eller **prestandamätning**.

Skriv inte **gender** och **mainstreaming**. Skriv i stället om meningen så att det framgår vad du menar. "Gender" kan ofta skrivas om med hjälp av orden **jäm-**

ställdhet eller **könsroll**. Ibland motsvarar "gender" helt enkelt **kön**, ibland krävs preciseringar som **socialt kön** eller **kulturellt kön**. "Mainstreaming" kan ofta skrivas om med hjälp av ordet **jämställdhet**, t.ex. att något ska präglas av ett **jämställdhetsperspektiv**.

Andra vanliga engelska uttryck som kan och bör bytas ut mot svenska motsvarigheter är:

Trafficking. Skriv i stället **människohandel**, **kvinnohandel**, **sexslavhandel** eller något annat, beroende på vilken handel det är frågan om.

E-learning. Skriv i stället **e-utbildning** eller kanske **webbkurs**, om du menar just det.

Functional food. Skriv i stället **mer-värdesmat** eller **plusmat**.

Svaret på frågan i rubriken är nej. Det går inte lika bra på svenska. Det går bättre.

Bengt Baedcke
språkexpert i Regeringskansliet